С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Светла Маргаритова Маргаритова-Вучкова
член на научно жури за защита на дисертационен труд на тема:

МЕЖДУНАРОДНИ СТАНДАРТИ ЗА ЕФЕКТИВНОСТ НА ПЕНИТЕНЦИАРНИТЕ СИСТЕМИ В БЪЛГАРИЯ И АЛБАНИЯ (КРИМИНОЛОГИЧНИ И НАКАЗАТЕЛНОПРАВНИ АСПЕКТИ)

за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.6. „Право“, докторска програма „Криминология“ на

КРЕНАР РЕДЖЕП БАРДИ

докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Наказателноправни науки“ на Юридическия факултет на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“

1.Общо представяне на докторанта и процедурата

Кренар Барди е завършил Албанския университет в Тирана, където е придобил първоначално магистърска степен по държавна и публична администрация, а след това – по наказателноправни науки.

По настоящем е адвокат в Адвокатската колегия в гр. Дурас и преподавател във факултета по политически и правни науки в университета „Александър Моисиу“ в гр. Дурас.

Със заповед № 148 от 1 март 2023 г. на ректора на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ Кренар Барди е зачислен като докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Правни науки“ на Юридическия факултет в докторска програма „Криминология“. След изпълнение на съответните задължения, свързани с докторантурата, със заповед № 230 от 7 април 2026 г. той е отчислен с право на защита. При обучението му в докторантура са спазени всички изисквания на ЗРАСРБ, правилника за неговото приложение и съответния правилник на Варненския свободен университет.

2. Актуалност и значимост на дисертационния труд

Дисертацията е посветена на един изключително важен и актуален проблем – как международните стандарти, установени в актовете на ООН, Съвета на Европа и Европейския съюз, свързани с ефективността на пенитенциарната система, са прилагани в Република България и Албания. Фокусът не е насочен единствено към включването на международните актове в законодателната рамка в двете страни, но и в практическото им прилагане по начин, чрез който не само да бъдат съблюдавани правата на лишените от свобода, но и да се постигне реален ефект в тяхното превъзпитание и ресоциализация, така че да бъде ограничен рецидивът.

Докторантът последователно прокарва идеята, че без предприемането на реални усилия и практически мерки, чрез които да бъдат спазвани правата на тези лица, да се прилагат разнообразни рехабилитационни програми, да се повиши

компетентността на персонала, не би могло да се очакват положителни резултати в поправянато и ресоциализацията им и в намаляването на рецидива.

Актуалността на темата произтича и от сравнителноправното изследване на законодателството и практиката на Република България и Албания – страни със сходно историческо наследство и различен напредък в съгласуването на законодателството и практиките в пенитенциарната политика. Докторантът констатира наличието на редица позитивни законодателни и практически стъпки, предприети от Република България, които биха могли да бъдат заимствани от Албания и формулира редица препоръки за подобряването на албанската пенитенциарна система. Това от своя страна също допринася за актуалността на дисертационния труд.

Научната значимост на изследването произтича и от интердисциплинарния подход, приложен от докторанта, който му позволява да разгледа проблематиката от наказателноправна, криминологична и правозащитна гледна точка.

3. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Работата се състои от въведение, три глави (първа и трета с по три параграфа, а втората – с два), заключение, библиография и едно приложение. Тя е илюстрирана със 7 таблици (а не с 9, както е отразено в текста; липсват таблици 6 и 8) и 4 фигури . Общият й обем е от 190 страници. Библиографията включва 175 източника на кирилица и латиница, от които 30 са интернет източници, 48 – маждународни актове, 40 – албански законодателни актове. Бележките под линия са 124 и коректно отразяват позоваванията от основния текст.

Във **въведението** е обоснована актуалността и значимостта на темата както в глобален аспект, така и конкретно за пенитенциарните системи на Република България и Албания. Определени са обектът и предметът на изследването. Формулирани са целта и задачите на дисертационния труд.

Представена е и методологията на изследването, която включва: правнодогматичния, сравнителния, социологическия и документалния методи. Обосновано е използването на всеки един от тях. При описанието на социологическия метод се създава впечатлението, че в дисертацията са приложени едновременно както анкета, така и интервю, но от по-нататъшното изложение в глава трета се установява, че е била използван единствено анкетният метод, а интервюта не са провеждани.

Формулирани са и изследователски хипотези, като тук отново констатирам разминаване между дисертационния труд, в който те са три и в автореферата, където са пет.

В глава първа се разглеждат международните стандарти за гарантиране ефективността на пенитенциарните системи и за защита на основните права на задържаните и лишените от свобода. Представени са и основните принципи (§1), които стоят в тяхната основа и са основополагащи за спазването на правата на лишените от свобода и постигането на основните цели на наказанието в неговите актуални аспекти. Докторантът е обхванал относимите международни инструменти на ООН(§2), Съвета на Европа и Европейския съюз(§3), като е акцентирал върху основните текстове от тях, относими към анализираната тема. Интерес представлява включването на практиката на Европейския съд за правата на човека като фактически нормативен източник, оформящ минимални стандарти за третиране на лицата, лишени от свобода, и оказващ пряко влияние върху

националното законодателство, административната практика и институционалната реформа(с.51) Споделям напълно това разбиране. Докторантът посочва значимостта на пилотното решение на Съда по делото *Neshkov and Others v. Bulgaria (2015)* и неговата съществена роля в реализираните впоследствие промени в законодателството и практиката в България. В дисертацията са анализирани и решения на ЕСПЧ срещу Албания в посочения контекст, които идентифицират сходни проблеми и задават минималните пенитенциарни стандарти. (с.51-52)

В критичен план считам, че някои от постулираните принципи, върху които е изградена пенитенциарната политика, са всъщност самостоятелни права, поради което не би следвало да намерят място в тази част на изложението, като правото на справедлив процес, регулирано подробно в чл. 6 от ЕКПЧ, както и правото на свобода на мисълта и изповеданията, прокламирано в чл. 9 от същата Конвенция. Наред с това на места изложението е твърде описателно.

В глава втора е направен анализ на пенитенциарните системи на Република България и Албания. В *първия пара*граф е представена законодателната рамка и институциите, имащи отношение към изпълнението на наказанието лишаване от свобода в Република България. Анализът заслужава положителна оценка, тъй като е обективен и не спестява и критичния поглед на докторанта върху някои несъответствия и съществуващи недостатъци в законодателството и преди всичко в практиката. Основавайки се на него, докторантът достига до извода, че пенитенциарната система на Албания би могла да заимства българския опит във връзка с предприемането на целенасочени законодателни и оперативни реформи, предназначени да увеличат прозрачността, да намалят системната корупция и да подобрят резултатите от рехабилитацията на лишените от свобода. Формулирани са конкретни препоръки в тази насока (§1, т.4)

Във *втория параграф* е представена законодателната рамка и организационната структура на институциите, ангажирани с пенитенциарната система на Албания. Анализът на субектите и техната дейност е съпроводен с редица препоръки и сравнения с българската пенитенциарна практика и законодателство и докторантът отправя конкретни преложения за въвеждането им и в албанската пенитенциарна система (специално внимание е отделено на чл. 157-158 от ЗИНЗС).Особен акцент е поставен на връзката между международните инструменти и тяхното включване в албанското законодателство и практика.(§2, т.3) Анализът на докторанта показва, че албанското законодателство демонстрира висока степен на формално съответствие с международните универсални и регионални инструменти, регулиращи пенитенциарната система, но криминологичната ефективност на това съответствие е ограничена в чисто практически аспект.(с. 86) В дисертацията е направен сполучлив опит за представяне на механизма на превенция на престъпността чрез дейностите в пенитенциарната система и тук докторантът излага своите виждания за усъвършенстване на законодателството и практиката. Той достига до извода, че успехът на този механизъм зависи от ефективното прилагане на законовите разпоредби,от професионалния капацитет на пенитенциарния персонал и от приемствеността между лишаването от свобода и подкрепата след освобождаването. (§2, т.5)

В критичен план бих отбелязала, че изложението в тази глава би могло да бъде по-стегнато и структурирано. Така например, редица препоръки за заимстване

от българското законодателство и практика в Албания са включени в раздела, в който е представена Албанската пенитенциарната система(§2, т.4.3.), макар че мястото им би следвало да бъде в края на параграфа.

В трета глава са представени резултатите от проведеното емпирично проучване сред служители в пенитенциарни заведения и са формулирани законодателни, политически и организационни препоръки и мерки за повишаване ефективността на пенитенциарната система в превенцията на престъпността.

В *първия параграф* е представена общата рамка и резултатите от изследването, проведено през 2025 г. В него са включени 40 служители от затворите в Тирана, Дурас, Пекин и Круже, които са попълнили изготвената от докторанта анкетна карта, включваща 15 въпроса, обособени в 6 групи (професионален профил на респондентите, работни условия и обучение,програми за рехабилитация и превенция на рецидива, фактори, повишаващи криминализацията в затворите, ролята на персонала в превенцията на рецидива и институционално сътрудничество и реинтеграция). Намирам, че извадката не би могла да бъде представителна (при този ограничен брой анкетирани лица), макар че в дисертацията не са представени никакви статистически данни относно числеността на пенитенциарния персонал в страната. В този аспект получените резултати по мое виждане имат по-скоро илюстративен характер и могат да потвърдят данните от други проучвания и доклади.

Във *втори параграф* получените емпирични резултати от изследването са анализирани в светлината на международните стандарти и криминологичната теория. Откроени са съществените проблеми, които според докторанта се дължат на наличието на законови, организационни и институционални ограничения.
Идентифицирани са основните фактори, които рефлектират върху ефективността на пенитенциарната система в Албания – недостатъчен професионален капацитет и професионална подготовка, липса на непрекъснатост на рехабилитационния процес след освобождаването на лицата, пренаселеност и криминогенност на затворническата среда, липса на устойчивост на рехабилитационните практики. (с.137-141).

В *трети параграф* са формулирани препоръки за подобряване на пенитенциарната система в Албания. Специално внимание е отделено на предложенията за промени в законодателството, които имат характера по-скоро на насоки, тъй като не се посочва кои точно нормативни актове да бъдат изменени и какви текстове да бъдат включени. В този параграф наред с това се анализират (с известни повторения) добрите практики, които биха могли да се заимстват от пенитенциарната система в България (като въвеждането на нормативен стандарт за минимална жилищна площ, въвеждането на електронното наблюдение като способ за ограничаване на предварителното задържане, включването на рехабилитационни програми, системното обучение на персонала и др.)

В критичен аспект в този параграф се установяват твърде много повторения със съответния анализ на законодателството и практиката от глава втора. Наред с това едва ли е точно заглавието на пункт 3 *„Най-добри практики и подобрения в Албания“*, след като се анализират преди всичко слабите места в системата и се предлагат промени.

В заключението са формулирани основните изводи от изследването.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Дисертационният труд притежава редица научно-теоретични и научно-приложни приноси, които обогатяват научното познание и практиката в изследваната област. Най-съществените от тях се заключават в следното:

4.1. Теоретичните приноси са в следните насоки :

- трудът допринася за по-широкото прилагане на интердисциплинарния подход при изследването на ефективността на пенитенциарната система;

- правозащитната проблематика е изведена като съществен фактор за ефективна ресоциализация на лишените от свобода и превенция на рецидива;

- пенитенциарната система е представена като активен субект в процеса на поправяне и ресоциализация на лишените от свобода, а не само като място за изтърпяване на наказание.

4.2. Научно приложни и практически приноси:

- представеният сравнителен анализ на законодателството и практиката в Република България и Албания допринася за усъвършенстване на пенитенциарната система в Албания;

- емпиричното изследване идентифицира основните проблеми, съществуващи в пенитенциалните заведения, които ограничават процесите на ресоциализация и реинтеграция на лишените от свобода и не допринасят за ограничаването на рецидива.

- формулираните насоки за промени в законодателството, както и в практиката биха могли да спомогнат за позитивно развитие на наказателната политика в Албания;

5. Критични бележки и препоръки

Извън посочените бележки в пункт 3 на становището бих искала да отбележа и следното:

Макар че фокусът на изследването е върху ефективността на пенитенциарната система, като се разглеждат и нейните криминологични аспекти, никъде не са представени статистически данни относно размерите на рецидива в Албания, както и на пенитенциарния рецидив, макар че такива данни вероятно съществуват, а това е една от обосновките и за актуалността на самото изследване – да се ограничи рецидивът. Липсва информация и за числеността на персонала на пенитенциарната система и съществуват ли изследвания доколко той е достатъчен или не с оглед броя на лишените от свобода.

Освен направените бележки във връзка с проведеното емпирично изследване бих искала да отбележа, че в част от представената в табличен вид информация липсват каквито и да било цифрови данни (в табл.4 и 5), а формулировките в други са „преобладаващ отговор“ и „най-често срещан отговор“(табл. 1-3), което намирам за непрофесионално и в разрез със социологическите стандарти (особено на фона на малкия брой респонденти).

Анализът на зоконадателството и особено на практиката на Република България, представен в глава втора, частично се повтаря и в глава трета. Вероятно съдържанието на този параграф би могло да бъде по- синтезирано, ако докторантът се придържаше към обобщените данни, представени в таблица 9 в самия край на тази част и успоредно разглеждаше добрите практики в България и предложенията за законодателни промени, за институционални и организационни мерки в Албания.

компетентността на персонала, не би могло да се очакват положителни резултати в поправянато и ресоциализацията им и в намаляването на рецидива.

Актуалността на темата произтича и от сравнителноправното изследване на законодателството и практиката на Република България и Албания – страни със сходно историческо наследство и различен напредък в съгласуването на законодателството и практиките в пенитенциарната политика. Докторантът констатира наличието на редица позитивни законодателни и практически стъпки, предприети от Република България, които биха могли да бъдат заимствани от Албания и формулира препоръки за подобряването на албанската пенитенциарна система. Това от своя страна също допринася за актуалността на дисертационния труд.

Научната значимост на изследването произтича и от интердисциплинарния подход, приложен от докторанта, който му позволява да разгледа проблематиката от наказателноправна, криминологична и правозащитна гледна точка.

3. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Работата се състои от въведение, три глави (първа и трета с по три параграфа, а втората – с два), заключение, библиография и едно приложение. Тя е илюстрирана със 7 таблици (а не с 9, както е отразено в текста; липсват таблици 6 и 8) и 4 фигури. Общият й обем е от 190 страници. Библиографията включва 175 източника на кирилица и латиница, от които 30 са интернет източници, 48 – международни актове, 40 – албански законодателни актове. Бележките под линия са 124 и коректно отразяват позоваванията от основния текст.

Във **въведението** е обоснована актуалността и значимостта на темата както в глобален аспект, така и конкретно за пенитенциарните системи на Република България и Албания. Определени са обектът и предметът на изследването. Формулирани са целта и задачите на дисертационния труд.

Представена е и методологията на изследването, която включва: правнодогматичния, сравнителния, социологическия и документалния методи. Обосновано е използването на всеки един от тях. При описанието на социологическия метод се създава впечатлението, че в дисертацията са приложени едновременно както анкета, така и интервю, но от по-нататъшното изложение в глава трета се установява, че е бил използван единствено анкетният метод, а интервюта не са провеждани.

Формулирани са и изследователски хипотези, като тук отново констатирам разминаване между дисертационния труд, в който те са три и в автореферата, където са пет.

В глава първа се разглеждат международните стандарти за гарантиране ефективността на пенитенциарните системи и за защита на основните права на задържаните и лишените от свобода. Представени са и основните принципи (§1), които стоят в тяхната основа и са основополагащи за спазването на правата на лишените от свобода и постигането на основните цели на наказанието в неговите актуални аспекти. Докторантът е обхванал съответните международни инструменти на ООН(§2), Съвета на Европа и Европейския съюз(§3), като е акцентирал върху основните текстове от тях, относими към анализираната тема. Интерес представлява включването на практиката на Европейския съд за правата на човека като фактически нормативен източник, оформящ минимални стандарти за третиране на лицата, лишени от свобода, и оказващ пряко влияние върху

националното законодателство, административната практика и институционалната реформа(с.51) Споделям напълно това разбиране. Докторантът посочва значимостта на пилотното решение на Съда по делото *Neshkov and Others v. Bulgaria (2015)* и неговата съществена роля в реализираните впоследствие промени в законодателството и практиката в България. В дисертацията са анализирани и решения на ЕСПЧ срещу Албания в посочения контекст, които идентифицират сходни проблеми и задават минималните пенитенциарни стандарти. (с.51-52)

В критичен план считам, че някои от постулираните принципи, върху които е изградена пенитенциарната политика, са всъщност самостоятелни права, поради което не би следвало да намерят място в тази част на изложението, като правото на справедлив процес, регулирано подробно в чл. 6 от ЕКПЧ, както и правото на свобода на мисълта и изповеданията, прокламирано в чл. 9 от същата Конвенция. Наред с това на места изложението е твърде описателно.

В глава втора е направен анализ на пенитенциарните системи на Република България и Албания. В *първия пара*граф е представена законодателната рамка и институциите, имащи отношение към изпълнението на наказанието лишаване от свобода в Република България. Анализът заслужава положителна оценка, тъй като е обективен и не спестява и критичния поглед на докторанта върху някои несъответствия и съществуващи недостатъци в законодателството и преди всичко в практиката. Основавайки се на него, докторантът достига до извода, че пенитенциарната система на Албания би могла да заимства българския опит във връзка с предприемането на целенасочени законодателни и оперативни реформи, предназначени да увеличат прозрачността, да намалят системната корупция и да подобрят резултатите от рехабилитацията на лишените от свобода. Формулирани са конкретни препоръки в тази насока (§1, т.4)

Във *втория параграф* е представена законодателната рамка и организационната структура на институциите, ангажирани с пенитенциарната система на Албания. Анализът на субектите и техната дейност е съпроводен с редица препоръки и сравнения с българската пенитенциарна практика и законодателство и докторантът отправя конкретни предложения за въвеждането им и в албанската пенитенциарна система (специално внимание е отделено на чл. 157-158 от ЗИНЗС).Особен акцент е поставен на връзката между международните инструменти и тяхното включване в албанското законодателство и практика.(§2, т.3) Анализът на докторанта показва, че албанското законодателство демонстрира висока степен на формално съответствие с международните универсални и регионални инструменти, регулиращи пенитенциарната система, но криминологичната ефективност на това съответствие е ограничена в чисто практически аспект.(с. 86) В дисертацията е направен сполучлив опит за представяне на механизма на превенция на престъпността чрез дейностите в пенитенциарната система и тук докторантът излага своите виждания за усъвършенстване на законодателството и практиката. Той достига до извода, че успехът на този механизъм зависи от ефективното прилагане на законовите разпоредби, от професионалния капацитет на пенитенциарния персонал и от приемствеността между лишаването от свобода и подкрепата след освобождаването. (§2, т.5)

В критичен план бих отбелязала, че изложението в тази глава би могло да бъде по-стегнато и структурирано. Така например, редица препоръки за заимстване

от българското законодателство и практика в Албания са включени в раздела, в който е представена Албанската пенитенциарната система(§2, т.4.3.), макар че мястото им би следвало да бъде в края на параграфа.

В трета глава са представени резултатите от проведеното емпирично проучване сред служители в пенитенциарни заведения и са формулирани законодателни, политически и организационни препоръки и мерки за повишаване ефективността на пенитенциарната система в превенцията на престъпността.

В *първия параграф* е представена общата рамка и резултатите от изследването, проведено през 2025 г. В него са включени 40 служители от затворите в Тирана, Дурас, Пекин и Круже, които са попълнили изготвената от докторанта анкетна карта, включваща 15 въпроса, обособени в 6 групи (професионален профил на респондентите, работни условия и обучение,програми за рехабилитация и превенция на рецидива, фактори, повишаващи криминализацията в затворите, ролята на персонала в превенцията на рецидива и институционално сътрудничество и реинтеграция). Намирам, че извадката не би могла да бъде представителна (при този ограничен брой анкетирани лица), макар че в дисертацията не са представени никакви статистически данни относно числеността на пенитенциарния персонал в страната. В този аспект получените резултати по мое виждане имат по-скоро илюстративен характер и могат да потвърдят данните от други проучвания и доклади.

Във *втори параграф* получените емпирични резултати от изследването са анализирани в светлината на международните стандарти и криминологичната теория. Откроени са съществените проблеми, които според докторанта се дължат на наличието на законови, организационни и институционални ограничения.
Идентифицирани са основните фактори, които рефлектират върху ефективността на пенитенциарната система в Албания – недостатъчен професионален капацитет и професионална подготовка, липса на непрекъснатост на рехабилитационния процес след освобождаването на лицата, пренаселеност и криминогенност на затворническата среда, липса на устойчивост на рехабилитационните практики. (с.137-141).

В *трети параграф* са формулирани препоръки за подобряване на пенитенциарната система в Албания. Специално внимание е отделено на предложенията за промени в законодателството, които имат характера по-скоро на насоки, тъй като не се посочва кои точно нормативни актове да бъдат изменени и какви текстове да бъдат включени. В този параграф наред с това се анализират (с известни повторения) добрите практики, които биха могли да се заимстват от пенитенциарната система в България (като въвеждането на нормативен стандарт за минимална жилищна площ, въвеждането на електронното наблюдение като способ за ограничаване на предварителното задържане, включването на рехабилитационни програми, системното обучение на персонала и др.)

В критичен аспект в този параграф установявам твърде много повторения със съответния анализ на законодателството и практиката от глава втора. Наред с това едва ли е точно заглавието на пункт 3 *„Най-добри практики и подобрения в Албания“*, след като се анализират преди всичко слабите места в системата и се предлагат промени.

В заключението са формулирани основните изводи от изследването.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Дисертационният труд притежава редица научно-теоретични и научно-приложни приноси, които обогатяват научното познание и практиката в изследваната област. Най-съществените от тях се заключават в следното:

4.1. Теоретичните приноси са в следните насоки :

- трудът допринася за по-широкото прилагане на интердисциплинарния подход при изследването на ефективността на пенитенциарната система;
- правозащитната проблематика е изведена като съществен фактор за ефективна ресоциализация на лишените от свобода и превенция на рецидива;
- пенитенциарната система е представена като активен субект в процеса на поправяне и ресоциализация на лишените от свобода, а не само като място за изтърпяване на наказание.

4.2. Научно приложни и практически приноси:

- представеният сравнителен анализ на законодателството и практиката в Република България и Албания допринася за усъвършенстване на пенитенциарната система в Албания;
- емпиричното изследване идентифицира основните проблеми, съществуващи в пенитенциалните заведения, които ограничават процесите на ресоциализация и реинтеграция на лишените от свобода и не допринасят за ограничаването на рецидива.
- формулираните насоки за промени в законодателството, както и в практиката биха могли да спомогнат за позитивно развитие на наказателната политика в Албания;

5. Критични бележки и препоръки

Извън посочените бележки в пункт 3 на становището бих искала да отбележа и следното:

Макар че фокусът на изследването е върху ефективността на пенитенциарната система, като се разглеждат и нейните криминологични аспекти, никъде не са представени статистически данни относно размерите на рецидива в Албания, както и на пенитенциарния рецидив, макар че такива данни вероятно съществуват, а това е една от обосновките и за актуалността на самото изследване – да се ограничи рецидивът. Липсва информация и за числеността на персонала на пенитенциарната система и съществуват ли изследвания доколко той е достатъчен или не с оглед броя на лишените от свобода.

Освен направените бележки във връзка с проведеното емпирично изследване бих искала да отбележа, че в част от представената в табличен вид информация липсват каквито и да било цифрови данни (в табл.4 и 5), а формулировките в други са „преобладаващ отговор“ и „най-често срещан отговор“(табл. 1-3), което намирам за непрофесионално и в разрез със социологическите стандарти (особено на фона на малкия брой респонденти).

Анализът на законадателството и особено на практиката на Република България, представен в глава втора, частично се повтаря и в глава трета. Вероятно съдържанието на този параграф би могло да бъде по- синтезирано, ако докторантът се придържаше към обобщените данни, представени в таблица 9 в самия край на тази част и успоредно разглеждаше добрите практики в България и предложенията за законодателни промени, за институционални и организационни мерки в Албания.

Формулираните препоръки за промени в законодателството би следвало да имат по-конкретен характер и да се посочи нормативния акт, който се предлага да бъде изменен. Тогава те биха имали и по-голяма практическа стойност.

6. Становище относно наличието или липсата на плагиатство

Дисертационният труд е тестван със специална методика за липсата на плагиатство, за което е представен съответният документ, че той е оригинално научно изследване. Нямам основания да оспорвам неговата обективност и безпристрастност. Наред с това докторантът е представил и писмена декларация в този смисъл.

7. Автореферат

Макар и да няма изрично формулирано изискване за обем да автореферата, намирам, че 47 страници надвишават почти двойно възприетия в практиката стандарт от около 30 страници и докторантът е могъл да го редуцира. Установявам разминаване между съдържанието на автореферата и дисертацията относно използваните методи на емпиричното изследване (само анкетен метод в дисертацията, а в автореферата е посочено «въпросници и структурирани интервюта). Като цяло правилно са отразени общите изследователски изводи и препоръки, макар че можеше да бъдат представени в по-синтезиран вид, а да не копират изцяло съдържанието на дисертационния труд.

8. Публикации

По темата на дисертацията (съгласно отразеното в автореферата) са налице три публикации в електронния вестник на Варненския свободен университет. Така е спазено изискването за минимален брой публикации.

7. Заключение

Независимо от направените критични бележки намирам, че изследването има достатъчно достоинства, за да му дам положителна оценка. Дисертационният труд „**Международни стандарти за ефективност на пенитенциарните системи в България и Албания (криминологични и наказателноправни аспекти)** отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 от ЗРАСРБ, правилника за неговото прилагане и съответния правилник на ВСУ. Предлагам на уважаемото научно жури **да присъди на Кренар Реджеп Барди** образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление „Право“, специалност „Криминология“.

Член на научното жури:

доц.д-р Светла Маргаритова-Вучкова

гр. София, 1 ноември 2026